

ת"פ 49827/12/15 - משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נגד מוחמד ארמיליה

בית משפט השלום ברמלה

ת"פ 49827-12-15 משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה נ' ארמיליה(עציר)
בפני כבוד השופטת רבקה גלט

בעניין: משטרת ישראל תביעות- שלוחת רמלה
ע"י ב"כ, עו"ד זהר שקורי שוורץ
המאשימה
נגד
מוחמד ארמיליה
ע"י ב"כ, עו"ד אבי אלפסי
הנאשם

הכרעת דין

החלטתי לזכות את הנאשם מן העבירות של הסעת שב"ח וכן עבירות התנועה והרשלנות, ולהרשיעו בעבירות של שהיה שלא כדין והפרעה לשוט.

האישום

כתב אישום מייחס לנאשם עבירות של כניסה לישראל שלא כדין לפי סעיף 12(1) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 (להלן: חוק הכניסה); הסעה שלא כדין לפי סעיף 12א(ג)(1) לחוק הכניסה; הפרעה לשוט, לפי סעיף 275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק); נהיגה פוחזת של רכב לפי סעיף 338(א)9(1) לחוק; נהיגה בזמן פסילה, לפי 67 לפקודת התעבורה (נ"ח)תשכ"א-1961; נהיגה ללא רישיון נהיגה, לפי סעיף 10א לפקודת התעבורה.

פרשת העובדות היא כי ביום 20.12.15, בסמוך לשעה 11.25, בכביש 6 מחלף דניאל לכיוון צפון, נהג הנאשם ברכב מאזדה, בשעה שאין בידו היתר שהיה כדין בישראל. הנאשם הסיע ברכבו תושב האזור שאין בידו אישור כניסה כדין, בתמורה לתשלום של 250 ₪, וכן שני אחרים שזהותם לא ידועה. עת ביקשו השוטרים מהנאשם לעצור את הרכב, בלם הנאשם, עקף את הניידת לכיוון הנתיב השמאלי והחל בנסיעה מהירה תוך סטייה ומעבר בין נתיבי הכביש, תוך שהוא גורם לכלי רכב אחרים לבלום או לסטות מנתיב נסיעתם. בהמשך, לפני מחלף כביש 444 סטה הנאשם ימינה, ירד לשולי הכביש, ועצר את הרכב. מיד החלו האחרים והנאשם להימלט מן הרכב רגלית, תוך ששוטר רץ אחרי הנאשם וצועק לו "עצור משטרה", אך הנאשם המשיך להימלט עד שנתפס לאחר מרדף קצר. האירועים האמורים אירעו בשעה שהנאשם היה נתון תחת פסילת רישיון הנהיגה, על פי החלטת בית המשפט מיום 9.6.14 בת.פ. 31127-01-14.

גדר המחלוקת

הנאשם הודה כי שהה בישראל שלא כדין, וכן הפריע לשוטר בבריחתו מן הרכב, לפיכך יש להרשיעו בעבירות אלה. לצד האמור, הנאשם טוען כי הוא לא נהג ברכב, ולכן לא ביצע את יתר העבירות, המיוחסות לנהג הרכב. יוצא אפוא, כי המחלוקת בה עלי להכריע היא: האם הוכח מעבר לכל ספק סביר, כי הנאשם הוא שנהג ברכב המאזדה. לנוכח מיקודה של המחלוקת, אני מוצאת לנכון להפך את סדר הדיון, כך שתובא גרסת הנאשם במלואה, בטרם ניתוח ראיות התביעה.

גרסת הנאשם

הנאשם העיד כי בעת האירוע היה אסיר משוחרר במשך תקופה קצרה, והחליט לקחת את עצמו בידים ולצאת לעבוד. לאחר שחברו מצא עבורו עבודה באולם חתונות בראשון לציון, קבע עם הנהג בשועפאת, שילם לו 250 ₪, והתיישב במושב ליד הנהג. הנהג העלה עוד שלושה אנשים, ונסע בכיוון תל אביב. כשהחל המרדף של השוטרים, ביקש מן הנהג שיעצור ויחדל ממעשיו, אך הנהג המשיך ובשלב מסוים, הוא אחז לו בהגה ודרש שיפסיק את נהיגתו הפרועה, ואז הנהג עצר בצד הכביש. לאחר מכן, ירד מן הרכב ורצה לברוח כיוון שלא היה לו רישיון, אך השוטר תפס אותו. לטענתו, לא מסר את שם הנהג בעת החקירה כיוון שאין זה נהוג להפליל אחרים, אך כעת מסר ששמו היה ניזאר.

הנאשם העיד כי בשעה שנעצר ביקש ממנו השוטר לפתוח את המעיל, ורק לאחר מכן רשם את פרטי לבושו. לאחר מכן, השוטר טען שזיהה את פרטי לבושו עוד בעת המרדף. לטענתו, לא נהג ברכב ולא היה לו קשר לנהג.

ניתוח הראיות

לאחר ששמעתי העדויות ועיינתי בראיות שהוגשו, מסקנתי היא כי נותר ספק של ממש בשאלה האם הנאשם הוא שנהג ברכב, ואלה נימוקיי:

א. התביעה מבססת את האישום על עדותם של שני שוטרים: שמש וטליאז, שביצעו את המרדף אחר רכב המאזדה, ומעצר המעורבים.

שני השוטרים העידו כי זיהו את הנאשם באופן וודאי כמי שנהג במאזדה, שכן במהלך המרדף נסעו במקביל אליו, במרחק של כמטר עד מטר וחצי ממנו, והיה להם קשר עין עמו. יותר מזה, הוא הסתכל להם בעיניים.

שמש העיד שזיהה את הנאשם על פי תיאור תסרוקתו- שיער קצוץ, מסודר, ג'ל קוצים, וגוון עורו השחום (עמ' 7 ש' 15). כמו כן, ראה כי החשוד שיצא מדלת הנהג והחל לברוח אל השטח הפתוח, לבש מכנסי ג'ינס וז'קט טרנינג כחול, וזהו תיאור התואם לתיאור הנאשם כפי שנעצר (עמ' 7 ש' 6). טליאז העיד כי הנאשם לבש סוודר כחול עם פס אדום בצווארון וחולצה לבנה מתחתיו, ושערו היה קצוץ (עמ' 14 ש' 18). גם הוא הדגיש כי זיהו הנאשם היה וודאי שכן נסעו קודם לכן במקביל לרכבו, ואז ראה אותו ממרחק של מטר אחד.

שמש וטליאז עומתו בחקירה הנגדית עם הטענה לפיה תיעדו את תיאור הנאשם רק בדיעבד, כך שיהיה תואם לתיאור החשוד שעצרו, הוא הנאשם. שניהם שללו אפשרות שכזו, ועמדו על דעתם כי הזיהוי היה וודאי, בשל המרחק הקצר מן הנאשם בעת המרדף. ואולם, בתשובותיהם נתגלעו סתירות, בעניין האוטנטיות של פרטי הזיהוי ככאלה שנמסרו בזמן אמת, ולא בדיעבד: טליאז העיד כי התיאור נמסר בזמן אמת בקשר (עמ' 17 ש' 21), וטען כי אילו הובאה הקלטת השיחה ביניהם לבין המוקד מעת המרדף, היה ניתן לשמוע את התיאור שנמסר בקשר, אודות החשודים שברחו מן הרכב (עמ' 15 ש' 25). בניגוד לכך, שמש העיד כי תיאור הנאשם לא נמסר בקשר, בעת המרדף (עמ' 9 ש' 21).

בכל מקרה, בהמשך לעדותם של השניים, הובאה לדיון קלטת המוקד והושמעה לבית המשפט, אך אין מחלוקת כי לא נשמע בה כל תיאור של החשודים. אינני מתעלמת מהסברו של טליאז לפיו ההקלטה נמסרת בשני תדרים, גל תחנה וגל מרכז, וייתכן שהתיאור נשמע בתדר השני. ואולם, לא הוגשה הקלטה נוספת, וכנראה שלא נשמרה כזו, על פי בדיקת התובע.

ב. שמש העיד כי תיאור הלבוש של נהג המאזדה היה "ז'קט כחול כהה", וכן אישר כי הז'קט היה רכוס עד למעלה. לעומת זאת, טליאז העיד כי הנהג לבש סוודר כחול עם פס אדום בצווארון, וחולצה לבנה מתחתיו. ואולם, על פי דו"ח פעולה נ/1 של השוטר טללה מלקמו שלא היה עד תביעה, תיאור הלבוש היה: "הנהג לובש סוודר שחור". הבדלים אלה בתיאור, יש בהם כדי לעורר ספק בעניין וודאות זיהוי הנאשם כמי שנהג. מעבר לכך, על פי תמונה ת/2, הנאשם אמנם לבש ז'קט טרנינג כהה, אך לא נראה פס אדום בצווארון, כי אם פס דק לבן.

כאן המקום לציין כי במהלך המשפט הוצג בפני סרטון תיעוד חקירת הנאשם בוודאו, ושם ניתן לראות כי הצד הפנימי של צווארון הז'קט שלו היה בעל גוון וורוד או אדום. ואולם, ספק בעיני האם ניתן היה להבחין בכך בעת המרדף, בשעה שהמדובר בצד הפנימי של הבגד, ובשעה שלפי עדות שמש, הז'קט היה רכוס.

הפערים בתיאור לבוש הנהג מותרים לדעתי ספק, שמא אמנם בלהט הטיפול באירוע דימו השוטרים לעצמם כי ראו את פרטי הלבוש עוד בעת המרדף, בעוד שלאמיתו של דבר הבחינו בהם רק לאחר המעצר. חשש זה מקבל חיזוק בעדות הנאשם הנאשם לפיה השוטר ביקש ממנו לפתוח את הז'קט ורק אז תיעד בכתובים את פרטי לבושו.

ג. שמש וטליאז העידו כי מיד לאחר מעצר החשודים, חיפשו בשטח אחר מפתחות הרכב, ולא מצאו אותם (עמ' 10 ש' 25; עמ' 17 ש' 31). אילו היה זה הנאשם שנהג ברכב, יש להניח כי המפתחות היו נתפסים עליו, או זרוקים במסלול בריחתו. העובדה שלא נתפסו, מעלה את הספק שמא אחד מן השניים שנמלטו, אחז בהם, לאחר שנהג.

ד. טליאז העיד כי עוד בהיותם בשטח, מסר הנאשם שלא הוא נהג ברכב. בהמשך, הנאשם עמד על טענתו גם בעת גביית אמרתו ת/1. לנוכח טענה זו, שהנאשם היה עקבי בה מאז נעצר, היה זה מחובתה של המשטרה למצות את החקירה בשאלת זהות הנהג, לעמקה.

ה. החוקר שגב העיד כי לנוכח גרסת הנאשם בחקירתו, לפיה ישב ברכב ליד הנהג, ראה לנכון לבצע עימות בינו לבין החשוד הנוסף שנעצר בגין עבירת שב"ח (ושוחרר לאחר מכן). זאת, מאחר שאותו שב"ח מסר שאינו יודע את זהות האדם שנהג ברכב, אך הוא מכיר את מי שישב לידו, וטען כי לא היה זה הנאשם. שגב סבר כי הצלבת הנתונים תוכל להוכיח שהנאשם משקר, לפיכך ערך את העימות, ואמנם, לפי עדותו, השב"ח מסר בפניו כי לא הנאשם ישב ליד הנהג. ואולם, עדות שגב בהקשר זה היא בגדר עדות מפי השמועה, שהרי אותו שב"ח לא העיד במשפט. יתרה מזו, שגב אישר כי במהלך העימות שערך, לא אפשר לנאשם להפנות שאלות אל השב"ח, אלא המדובר היה בהליך חד צדדי שבו הנאשם הוצג בפני אותו שב"ח שנתבקש לזהותו (עמ' 23 ש' 13), ותו לא. ייתכן כי אילו התאפשרה

לנאשם הזכות לשאול שאלות, היה השב"ח הנ"ל מוסר גרסה שהיתה מובילה להתפתחות החקירה בכיוונים אחרים, שהיו מועילים להגנת הנאשם, אך אפשרות זו נשללה ממנו.

1. אין מחלוקת על כך שברכב המאזדה נתפסו רישיון הרכב ותעודת ביטוח חובה נ/2. על פי המסמכים הללו, בעליו של הרכב היה שוויקי מוחמד מירושלים, אך ביום 18.12.15 הועברה הבעלות לידי אחד אבו סבית חליל שכתובתו: ת"ד 2419 באר שבע.

למרות שהיו הפרטים הללו בידי המשטרה, לא נעשו פעולות חקירה כלשהן על מנת לאתר את בעל הרכב, בכתובתו, או באמצעות הבעלים הקודם של הרכב, על מנת לברר עמו את קורותיו של הרכב בתקופה שקדמה למועד האירוע. אך ברור הוא כי היה בידי הבעלים לשפוך אור בשאלת זהותו של המחזיק ברכב, ובשאלת זהות הנהג.

כשנשאל החוקר שגב בעניין זה, השיב כי איננו זוכר מדוע לא נבדקה סוגיה זו, והביע דעתו כי אם היה הדבר נחוץ, היה בידי התביעה לדרוש השלמת החקירה, אך כזאת לא עשתה (עמ' 25 ש' 17).

2. הימנעות המשטרה מלברר את זהות נהג המאזדה באמצעות איתור הבעלים, או למצער, באמצעות עימות אקטיבי יותר בין הנאשם לבין החשוד הנוסף, מהווה מחדל חקירה, שהרי המדובר בפעולות חקירה בלתי מסובכות בעליל, אשר היה בכוחן לשפוך אור על האירוע, ולברר את טענת הנאשם. נדמה כי אי ביצוע הפעולות הנדרשות, נבע מהתמקדות בעדותם המפלילה של שמש וטליאז, תוך זניחת כיווני חקירה אחרים, שהיה בהם פוטנציאל מזכה. בהקשר זה, אמר בית המשפט העליון בע"פ 5386/05 אלחורטי נ' מד"י (18.5.06):

נאמר לא אחת כי בבסיס חובת החקירה, המוטלת על הרשויות, עומדת החובה לפעול לחקר האמת והחובה להביא לדין את האשם האמיתי בביצועה של העבירה. חובת הרשויות למיצוי הליכי חקירה כראוי, מהווה גם חלק מזכות הנאשם למשפט תקין והוגן, בהיותו אמצעי לחשיפת האמת. ברוח זו נפסק כהאי ליסנא: "מטרת החקירה המשטרית אינה מציאת ראיות להרשעתו של חשוד, אלא מציאת ראיות לחשיפת האמת, בין אם אמת זו עשויה להוביל לזיכויו של חשוד, ובין אם היא עשויה להוביל להרשעתו" (ע"פ 721/80 תורג'מן נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(2) 466, 472, השופט - כתארו אז - ברק). לאור זאת, השאלה היא מהי הנפקות והמשמעות של מחדלי החקירה. מבקש אני להניח כי זהו האתוס של גורמי החקירה. אך - מבלי להטיל דופי - יש צורך באמצעי הדרכה ופיקוח תדירים כדי שלא יהא חלילה חשש למדרון חלקלק; מתוך חולשות אנוש, הרצון לפתור תעלומות פשע עלול לגבור על בקשת האמת.

במקרים שבהם נתגלו מחדלים בחקירת המשטרה, בית המשפט צריך לשאול עצמו האם המחדלים האמורים כה חמורים עד שיש לחשוש כי קופחה הגנתו של הנאשם, כיוון שנתקשה להתמודד כראוי עם חומר הראיות העומד נגדו או להוכיח את גרסתו שלו (ע"פ 173/88 מרדכי אסרף נ' מדינת ישראל, פ"ד מד(1) 785, 792 (השופט גולדברג); ע"פ 5781/01 טארק אעמר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 681, 688 (השופט ג'ובראן); ע"פ 5152/04 שוריק אגרונוב נ' מדינת ישראל (השופט ג'ובראן)). על פי אמת מידה זו, על בית המשפט להכריע מה המשקל שיש לתת למחדל לא רק כשהוא עומד לעצמו, אלא גם בראיית מכלול הראיות (ע"פ 2511/92 נאיל חטיב נ' מדינת ישראל (לא פורסם) (השופט גולדברג)). העדרה של ראיה, שמקורו בחקירת המשטרה, יזקף לחובת התביעה בעת שיישקל מכלול ראיותיה, ומאיך גיסא, הוא יכול לסייע לנאשם כשבית המשפט ישקול האם טענותיו מקימות ספק סביר (ע"פ 4384/93 מליקר נ' מדינת ישראל (לא פורסם) (השופט קדמי);

רע"פ 8713/04 רצהבי נ' מדינת ישראל (טרם פורסם) (השופט עדיאל); ע"פ 10735/04 גולדמן נ' מדינת ישראל (טרם פורסם) (השופט נאור)). נפקותו של המחדל תלויה בתשתית הראייתית שהניחה התביעה ובספקות אותם מעורר הנאשם, והשלכותיו תלויות בנסיבותיו של כל עניין ועניין: "אכן, יש נסיבות שבהן כרוכה אי עריכת בדיקה או רישום הודעה על ידי המשטרה, באבדן ראיה חשובה, ולעתים אף חיונית, הן לתביעה והן להגנה. כאשר 'חסרה' ראיה כאמור לתביעה- נזקף ה'מחדל' החקירתי לחובתה, שעה שנערך מאזן הראיות ונדונה השאלה האם הרימה התביעה את נטל ההוכחה המוטל עליה. ואילו מקום שהעדרה של הראיה 'חסר' להגנה, תוכל זו להצביע על ה'מחדל' כשיקול בדבר קיומה של ה'אפשרות' הנטענת על ידה, הכול בהתאם לנסיבות המיוחדות של העניין הנדון" (עניין מליקר האמור, בפסקה 6 (ההדגשה במקור); ראו גם ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ ואח' (המשנה לנשיא מצא, השופט לוי והשופט גרוניס) (טרם פורסם), (פסקה 53); מהאמור עולה, כי על מחדלי החקירה להימדד בדרך כלל במישור הראייתי (עניין מליקר, שם).

ובע"פ 1645/08 פלוני נ' מד"י (3.9.09), אמר בית המשפט העליון:

טענת נאשם לקיומם של מחדלי חקירה מחייבת את בית המשפט לבחון האם אכן התקיימו מחדלים שכאלה והאם קופחה הגנתו של הנאשם באופן שהקשה עליו להתמודד עם חומר הראיות נגדו (ראו למשל: ע"פ 6679/04 סטקלר נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 11.5.06) פסקה 35; ע"פ 10596/03 בשירוב נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 4.6.06) פסקה 20 לפסק דינו של השופט לוי). משקלו של מחדל החקירה ביחס למכלול הראיות נבחן באופן שהיעדר ראיה הנובע ממחדל זה מיוחס לתביעה ויכול לסייע לנאשם לבסס טענה לספק סביר (ע"פ 557/06 עלאק נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 11.4.07) פסקה 29). במילים אחרות, עצם קיומו של מחדל חקירתי לא די בו כדי לבסס ספק סביר באשמת הנאשם שתוצאתו זיכוי. נדרש כי יהא זה מחדל מהותי היורד לשורשו של עניין (ראו למשל: ע"פ 6040/05 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 9.8.06) פסקה 10). אכן:

"אף לו נמצאו מחדלי חקירה, אין בעובדה זו כשלעצמה כדי להוביל לזיכויו של המערער. הלכה היא, כי אין מוטלת על התביעה החובה להציג את הראיה הטובה ביותר, ודי כי תציג ראיה מספקת. בסופו של יום, שאלת נפקותם של מחדלי חקירה מוכרעת בהתאם לנסיבות המקרה הפרטניות, תוך בחינת השאלה אם יש בתשתית הראייתית אשר הונחה לפתחו של בית-המשפט, כדי לבסס את הרשעת הנאשם בעבירה שיוחסה לו במידה הנדרשת בפליילים..." (ע"פ 7320/07 פלוני נ' מדינת ישראל ([פורסם בנבו], 13.5.09) והפניות שם).

לדעתי, בשים לב למארג הראיות, יש לקבוע כי המחדל בעניין בירור זהות בעל הרכב וחקירתו, יורד לשורשו של עניין, שהרי פגע באורח משמעותי ביכולת הנאשם להתגונן מפני האישום, ולהוכיח כי לא הוא נהג ברכב.

ח. לא למותר לציין כי לא הובאה כל ראיה מטעם התביעה באשר לגורלו של רכב המאזדה, ולא ידוע לבית המשפט האם עודנו תפוס בידי המשטרה או שמא הושב לידי מן דהו.

מניתי את הקשיים העולים מראיות התביעה.

בנוסף, קבעתי קיומו של מחדל חקירה היורד לשורשו של עניין, בכך שלא נעשה ניסיון לאתר את בעל רכב המאזדה שבו בוצעו העבירות, על מנת לברר באמצעותו את זהות הנהג.

צירופם של הקשיים הראייתיים ומחדל החקירה מוביל למסקנה שלא ניתן לקבוע מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם הוא שנהג ברכב.

אשר על כן, אני מרשיעה את הנאשם בעבירות של שהיה שלא כדין, לפי סעיף 12 לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, וכן הפרעה לשוטר, לפי סעיף 275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, על פי הודאתו.

אני מזכה את הנאשם מן העבירות של הסעה שלא כדין, נהיגה בפסילה, נהיגה פוחזת, נהיגה ללא רישיון ונהיגה ללא ביטוח, וזאת מחמת הספק.

ניתנה היום, כ"ט אייר תשע"ו, 06 יוני 2016, במעמד הצדדים